

Lyngby Business Academy - Denmark

A 2005/2006 őszi félévben tanulmányaimat az Erasmus program keretében Dániában, Lyngby Business Academy-ben folytattam.

Ez a kapcsolat, egy új kapcsolat volt a főiskolánk számára, így számtalan olyan meglepetéssel találtuk szemben magunkat, melyre sajnos még készülni se volt alkalmunk. Ezzel a kis beszámolóval szeretnék segítségére lenni azoknak, akik ezt a helyet tervezik megpályázni, és azoknak is, akik az a pályázatuk sikeres elbírálása után, az utazásra készen nem tudják, hogy mire készüljenek, azaz hogy „mi fán terem Dánia”.

Az intézmény, melyet mi Lyngby Business Academy-ként ismerünk valójában egy oktatási központ, melyet a dán neve jobban is tükröz: Lyngby Uddannelsescenter. Minden évben 4 különböző programot hirdetnek meg:

- Market Economist
- Service Management
- Multimedia Design
- Computer Science

Az alapképzettségemnek megfelelően a Market Economist programot választottam. Itt fontos megemlíteni, hogy sok egyéb szokástól eltérően itt kötelező felvenni a program keretében az első félévben elvégezendő összes tárgyat és mindegyiket teljesíteni kell. Ez a következő félévekre is igaz. Ennek oka az, hogy a vizsgáztatási rendszer az itthonitól gyökeresen eltérő, mivel egy vizsga van, mely 6 óra hosszú és magába foglalja többé-kevésbé az adott félév összes tárgyát. Elsősorban nem elméletet kérdeznek, hanem az elméletben megtanultak gyakorlatban való alkalmazását. Ehhez a fajta szemlélethez nekünk magyaroknak nem árt kicsit fejlődni.

Mielőtt részletesebben kitérnék az itt eltöltött hónapokra egy kis kitérő keretében megemlítem, hogy a félév megkezdése előtt egy a Tempus közalapítvány által támogatott 3 hetes EILC kurzuson is részt vettem Dániában, Roskildetől nem messze a Roskilde Universitetcenter-ben. Roskilde Lyngby-től nem messze található. Egy kicsit szemléletesebben fogalmazva, Roskilde Koppenhágától nyugatra, vonattal kb. 40 percre található, míg Lyngby a fővárostól északra kb. 20 percre helyezkedik el. Akinek van rá lehetősége, mindenképpen pályázzon EILC kurzus is, mivel felejthetetlen élményt nyújt és sok olyan helyre lehet eljutni a szervezők segítségével, ahova egyénileg sokkal nehezebb. Az EILC kurzus követelményei nem „teljesíthetetlenek” és bár a dán nyelv nem a legkönnyebb nyelvek közé tartozik, egy jó mókának mindenképpen betudható, valamint nem másodlagos szempont, hogy addig is ismerkedhetünk az országgal, ahol egy pár hónapig élni fogunk.

Megérkezés Dániába

Mivel Lyngby a fővárostól nem messze található igen sokféle lehetőség közül választhatunk. Én mindenkinek a figyelmében ajánlom a fapados légitársaságokat, melynek egész sora kínálkozik. Ha

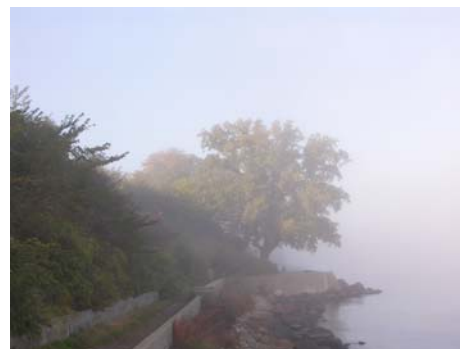
kényelmesek vagyunk Skyeurope-val vagy Sterlinggel utazunk, mivel ezek a légitársaságok a koppenhágai reptéren szállnak le, azonban választhatjuk a Wizzair légitársaságot is, mely a vonattal kb. 40 percre található Malmöben landol (Svédország). Ha időben foglaljuk le a jegyet oda-vissza akár 15-20.000 Ft-ból is megúszhatjuk. A reptér Koppenhágától kb. 15 perc vonatútra található, de mivel igen fejlett gyorsvasúthálózat köti össze a repteret az ország több pontjával, a reptérről a városba bejutni egyáltalán nem akadály.

Egész Dániában igen jó a tömegközlekedés, és a járművek nagyon kultúráltak. Sajnos az otthoni viszonyokkal össze se lehet hasonlítani. A vonatok nagyszerűek, a metróról nem is beszélve. Sajnos ehhez és az itteni fizetésekhez mérten azonban az árak is megvan, ami az otthoni tömegközlekedési árakhoz viszonyítva elképesztően magas. Éppen ezért, ha tehetjük elkerültük a tömegközlekedést, és egy bicikli beszerzése itt elsődleges feladat, ha spórolni, de ugyanakkor világot látni is akarunk. A dánok 80%-a bicikkel közlekedik, minden forgalmasabb busz-, metró- és vasútállomásnál hatalmas bicikliparkolókat találunk és az itteni élet elképzelhetetlen bicikli nélkül. Éppen emiatt bicikliút is rengeteg van (minden út mindkét szélén két sávban), a kiutazás után jobb hozzászokni hamar, hogy itt a bicikliúton is körül kell nézni, különben súlyos baleseteket szenvedhetünk.

Fontos tudni, hogy ha bármilyen gondunk akad akár az első napok során, akár később az embereket nyugodtan lehet kérdezni, mert egyrészt mindenki nagyon jól beszél angolul (megdöbbenően jól), másrészt nagyon segítőkészek, egy teljesen más kultúra, mint itthon.

Ahogy említettem Lynby a fővárostól kb. 20-25 percre található, de az egyetem Lyngby központjától is busszal úgy 10 percre, így nem mondható egy „nyüzsgő” környéknek. Erre jobb, ha mindenki felkészül, hogy Dánia olyan, mint egy „mesevilág”, nyugalom, béke és csend, ami a dánok mindennapi életét jellemzi. Persze meg lehet könnyen szokni, és utána Budapest tűnik majd „nyüzsgő hangyabolynak”.

A dán időjárás igen változó, de azt szerintem mindenki hamar megtanulja itt, hogy az ’esernyő az ember legjobb barátja’. Rohamosan tud változni az idő, és erre sajnos nem

lehet előre készülni. Nagyon sokszor van köd, de nem az a fajta, amit mi ismerünk, mert ez „igazi” köd, azaz a ’nem látunk semmit’ kategóriába igencsak belefér. A meleg ruha itt elengedhetetlen,

még akkor is, ha otthon éppen tombol a nyár, mert mi például már augusztus közepén felvettük a télikabátunkat, mivel elviselhetetlen hideg volt.

Egészségügyi ellátás és személyazonosság igazolása Dániában (Yellow Card)

Dániában való megérkezésünk után tájékoztatást kaptunk a Yellow Card igényléséről, melyet mindenkinek kötelezően ajánlott igényelnie a helyi Commune-ben. Ez a kis kártya tartalmazza a CPR számot (személyi azonosító szám) és egyben egyfajta TB kártya is. A kártya birtoklásával az ERASMUS-os diákokat ugyanazok a jogok illetik meg, mint a dán állampolgárokat. Ez más ország gyakorlatától eltérő, de az ide utazó ösztöndíjasoknak nagyon hasznos. Éppen ezért biztosítást teljes mértékben felesleges kötni. A kártyán megtalálható az orvos neve és telefonszáma is, mely egyéneként eltérő, de mindenképpen a bejelentett szálláshelyhez közel található.

A CPR szám segítségével járhatunk könyvtárba, vállalhatunk „nem fekete” munkát. Érdekeség, hogy mi a kint tartózkodásunk alatt még szavazócédulát is kaptunk ennek köszönhetően. Talán a dánok még egy kicsit túlzásba is viszik a cserediákokat megillető jogokat. ☺

Az iskolai rendszer

A Market Economist program keretében a suliban 4 osztályt indítanak minden évben, 2 dán nyelvűt (MAK) és kettő angol nyelvűt – International Class (MEC). Az International Class-ban a felosztás a következő: az osztály létszámának 1/3-a dán, 1/3-a európai és 1/3-a Európán kívüli, általában fekete bőrű. A két osztályt ugyanazok a tanárok tanítják, csak az órarendjük eltérő. A szorgalmi időszak menetrendje az otthoniakhoz hasonló, bár az órák gyökeresen mások (az általam tanult órákra még a későbbiekben egyenként ki fogok térni). A hét 4 napján tanulunk, egy óra 1,5 órás és a csütörtöki nap általában „study day”, mivel pénteken mindig valamiféle megmérettetés volt előre bejegyezve. Megmérettetés (sajnos) itt van elég, mivel minden tárgyból év közben két ún. „Compulsory Assignment”-et kell megírni, ami egy kisvizsgának számít, és megírása kötelező. Ezen kívül két projektmunkát is kell készíteni (Projekt A és Projekt B) csoportosan (4-5 fő). Az első projektnél a csoportokat a tanárok jelölik ki, a másodiknál mi választjuk, de az egy nemzetiségűek lehetőség szerint nem lehetnek egy csoportban. Ezeket a projekteket meg kell írni (kb. 20 oldal) aztán elő kell adni és a második projektnél meg is kell védeni. Ún. vizsgaidőszak itt nincs, mivel januárban is rendes órák vannak és a „nagy”, 6 órás vizsga előtt csak pár napot hagynak a felkészülésre. A vizsgán a könyveket lehet használni, ebből is igencsak érződik, hogy itt nem a lexikális tudásra kíváncsiak, sőt arra egyáltalán nem kíváncsiak, hanem azt kell megmutatni, hogy azt hogy tudjuk gyakorlatban alkalmazni.

Szállás

Az iskola kollégiumában laktunk, ami rögtön a sulis mellett található. Ez persze nem kötelező, mivel hasonló áron (sokszor olcsóbban) a városban is lehet szállást kapni, de mivel ez közel van és a

közlekedés nagyon drága, ajánlott elfogadni, főleg ha csak fél évet tartózkodunk itt. A szobák egyágyasak és 95%-ban két személy osztozik egy fürdőn és egy WC-n. A kollégium állapota a legtöbb esetben eléggé lehangoló, így erre nem árt előre felkészülni. Mosási lehetőség van, de előre le kell „bookolni”, hogy tud használni a gépeket. Több konyha van a koleszon belül, egy konyhához kb. 25 ember tartozik, valamelyik állapota szuper a másiké

meg borzalmas, ez az „elődöktől” és az oda tartozó emberektől függ. A bútorozott (ágy, asztal, szék, paplan és jó esetben sötétítő, szőnyeg és lámpa) szoba ára 1970DKK/hó és a konyhának kell még havi 30DKK-t fizetni, melyért cserébe az alapvető dolgok: liszt, só, cukor, olaj és fűszerek jó esetben biztosítottak. Megérkezésünk után 2 hónap kauciót is be kell fizetni, ha fél évre maradunk, ha tovább, akkor ez az összeg 3 hónapra módosul. A havonta fizetendő díjat csekken és banki utalással is be lehet fizetni.

A kollégium alapvetően jó színvonalú lenne, és egyszer biztos az is volt, de sajnos hiába újítottak dolgokat a kint tartózkodásunk alatt is, azok olyan hamar leamortizálódnak a nemtörődömség miatt, hogy szinte meg se látszik. Sok dán is lakik itt, így „naponta jól berúgunk” jelenség egyáltalán nem ritka, mivel a sör nagyon olcsó és az időjárás elég depressziót keltő. Tudom ajánlani, hogy aki néha aludni akar az még a kiutazása előtt szerezzen be otthon egy pár füldegőt (Tudom ajánlani a Szundi füldegőt, mert jobb mint a többi.). Először én is elvettem az ötletet, de rá kellett jönnöm, hogy ez hosszútávon nem nagyon megy. Egy-két gumikesztyűt se árt magunkkal vinni, mivel „szervezett” takarítás nincs, így a WC és a fürdő se takarítódik ki magától.

Az még fontos, hogy a szobákhoz internet csatlakozási lehetőség is tartozik, melyért külön fizetni nem kell, csak egy hosszabb hálózati kábelt vigyünk magunkkal. Az iskolába is több „Open Learning” (számítógép terem) terem található, így ott is lehet netezni főleg, hogy az első héten kapott kis kártyán (diákig.) segítségével a nap 24 órájába be tudunk menni az iskola épületébe, így ezekbe a termekbe is.

A környék

A környéken is sok a látnivaló, de ha már bejártuk, igencsak akad lehetőség a további túrákra is. Az egyetlen akadály a drága közlekedés, de néha azért mi is megengedtünk magunknak egy-egy rövidebb kiruccanást. A többi Erasmus diák közül sokan átmentek Svédországba és Norvégiába is a

kint tartózkodásuk alatt, de ezeket az utakat egy-két naposra nem lehet tervezni a távolság miatt, így igen tetemes összeggel kell rendelkezni ez elinduláshoz. Ráadásul a környező országok egy picivel még drágábbak, mint Dánia.

A sulitól kb. 5 percre található egy hatalmas erdő, a környék büszkesége és tele van különféle vadon

élő állatokkal, főleg szarvasokkal. A területe tényleg hatalmas, nagyon sokan futnak és lovagolnak benne reggelente, esténként és hétvégenként, ráadásul, ha az idő szép telis –tele van piknikező dánokkal. Az erdőben 5 különféle szarvast lehet megtalálni, igen könnyen és ezek az állatok megdöbbenően szelídek, az otthoni állapotokhoz viszonyítva, olyan mintha egy „mesevilágban” lennénk. A park közepe felé van

egy kastély is (a sulitól kb. 40 perc gyalog), ahonnan szédületes kilátás van a tengerre és ha az idő szép, még Svédországot is lehet látni. Ezen kívül egy vidámpark is található az erdőben, de csak szeptember elejéig van nyitva. Az árai elég korrektek az itteni viszonyokhoz képest, így aki a „veszély szerelmese”, próbálja ki mindenképpen.

A környéken sok tó és park található és Koppenhágába is gyorsan be lehet jutni, ha egy városnézéshez támad kedvünk. Sok program is van, főleg a fővárosban, de sajnos főleg nyáron, így a megérkezés tán nagyon szemfülesnek kell lenni, ha még ebbe is bele akar kóstolni az ember. Mivel itt az ősz és a tél igen rohamosan köszönt be, sok helyre csak szeptember végéig lehet eljutni, mivel utána zárva tartanak egészen tavaszig.

Tanult tárgyak

A következőkben az első félévben tanulandó tárgyakról próbálok egy rövid, de remélem hasznos ismertetőt adni.

Financial Management

Ez az a tárgy, amiből nem lesznek komolyabb gondjaid abban az esetben, ha otthon számvitelből és pénzügyből kb értetted az anyagot. A tanár, Erik Krogager igen kedves és bár először igen nehéz megérteni a kiejtése miatt, meg lehet szokni hamar. Ha bejársz órákra, a tananyagot igen szájbarágoan adja le, bár néha kicsit meginog a szakértelme, de az egyik kedvenc tanárom. A számviteles és a pénzügyes résztől sem kell félni, mert itt olyan „light”-os verzióban tanuljuk, hogy ennél lazább már nem is nagyon lehetne. Könyvelésről szinte szó sincs, ha igen, az is csak játéksízból, így szerintem mindenki szeretni fogja ezt a tárgyat. Kettő könyv és egy gyakorlati példatár van belőle, de mindegyik nagyon vékony, és nagyon könnyű olvasni.

Project Organization and Management

Az első órák tapasztalata után az általános lehangoltság és az „utálom ezt a tárgyat” érzés teljesen természetes. Semmi köze nincs az otthon tanultakhoz (legalábbis eddig) és igen gyors léptekben haladunk minden egyes órán. A tanár, Kirsten Ringgaard nagyon energikus és ez az óráin is nagyon érződik. Ha nem tudod követni a fonalat néha, amiatt nem kell aggódni, mert teljesen természetes. Az órákra nagyon sokat kell olvasni, a könyv igen vastag és elég nehezen érthető, de ha elég energiát adsz bele az elején, egy idő után belerázódsz és az órákat is élvezni fogod, melyek nagyon gyakorlatorientáltak. A tanárnőtől sem kell megijedni, mert a látszat ellenére szerintem jóindulatú.

Global Communication

Ezt a tárgyat ez elején szerettem, mint mindenki, de később sajnos rá kellett döbbernünk, hogy a tanárnő, Pia Isert, aki első látásra nagyon szimpatikusnak tűnik, nem tud tanítani, nincs türelme és igen kegyetlen tud lenni. Gyakorlati tanácsot sem tudok adni, mert egyszerűen még most se tudjuk, hogy egészen pontosan mit szeretni, az alkalmazandó technika: „túlélni”. Ebből a tárgyból is van könyv, melyet egy idő után igen könnyű olvasni, bár néha teljesen felesleges.

Global Economics

Szép magyarra lefordítva közgazdaságtan és annak is a Mikro része. A tanárnő, Pia Bergenser kedves, és ha az akcentusát megszokod, akkor igen könnyen érthető, mivel ő nem beszéli professzionális szinten az angolt. Az anyag szinten „könnyített” az otthonihoz képest, de nagyon jól megérthető az órán és a könyv is szuper. Nem árt olvasgatni, főleg ha már régen tanultuk a közgázt.

International Marketing

Azt a tárgyat 3 tanár is tanítja a félév során, Kirsten Ringgaard, Pia Bergenser és Helle Bro Nielsen. Az első két név már ismerős, az utolsó tanárnő pedig még szintén kiismerhetetlen, bár az órái jók, de az elvárásai is megvannak. A könyv, mely 800-900 oldalas első látásra ijesztő, de nem kell annyira megijedni, mert ezt itt több féléven keresztül tanulják, és ha az alapszókinccset megtanuljuk, az olvasása se nagyon nehéz. A tárgy által felölelt témák szintén eltérnek az otthon tanultaktól, teljesen más síkra helyezik itt a hangsúlyt, ami néha annyira nem is rossz, mert emberközelibb a tananyag.

Általános tapasztalatok, tanácsok

Ha már a könyvekről ejtettem az előbb pár szót, fontos, hogy legyenek könyveid, mert szükséged lesz rájuk és a vizsgán is használhatod őket a jegyzeteiddel együtt. Ha az iskola kiküld egy megrendelőlapot, hogy vedd meg a könyveket kb. 150.000 Ft-ért, nem kell megijedni (mi megijedtünk), mert ez csak azokra vonatkozik, akik több félévre maradnak itt. Minden Erasmus-os

diák, aki 1 félévet tanul itt, a könyvtártól ingyen kapja a könyveket, melyeket persze a végén vissza is kell adni.

Az iskola könyvtára nem túl nagy, de a könyvtáros nagyon segítőkész és található egy-pár angol könyv is. De az egész országban a könyvtárak ingyen látogathatók, ha már rendelkezél az itteni személyivel.

Menza is van, mely nem túl nagy, és igen drága, így inkább magyar diákoknak csak „vészhelyzet esetére” ajánlom. A választék igen kicsi és néha nagyon furcsa, de legalább van.

A sulin belül van fénymásolási és nyomtatási lehetőség, melyért fizetni kell, de a sulitól is kapunk rá egy felhasználható keretet még az év elején.

Kapcsolatom a többi ERASMUS-ossal

Kint tartózkodásom alatt számos barátság született különböző nemzetekkel. A vége felé már annyira összeszoktam a kollégiumban élő egy-két ERASMUS-ossal, hogy egy kis családot alkottunk. A hazajövetel előtt annyira nehéz és furcsa volt egymástól elválni, hiszen addig minden napot együtt töltöttünk. Én személy szerint kiemelném a litvánokkal való barátságomat, mely remélem tartós marad és azért néha „összefutunk”.

Cseh- és szlovák tanulókkal való „különleges” kapcsolat

Külön részt szenteltem ennek a témának, mert több tekintetben is érdekesnek és meglepőnek találtam. Az első meglepetés akkor ért, mikor felfedeztem, hogy a cseh- és szlovák cserediákok nagyon erősek mind az idegennyelvtudás, mind a tudásanyag tekintetében. Sajnos minket, magyarokat könnyedén felülmúlnak. Ez számomra azért volt meglepő, mert én addig úgy gondoltam, hogy ezekkel a nemzetekkel körülbelül egy szinten lehetünk ilyen téren.

A második számomra érdekes dolog, melyet eddig még nem tapasztaltam, hogy ezen nemzetek igen nagy negatív előítélettel rendelkeznek velünk, magyarokkal szemben. Egyszerűbben fogalmazva, a többségük „nem szeret” minket. Én csak az 5. hónap végére tudtam egy elégséges kapcsolatot kialakítani velük, ami akárhogy is nézzük igen gyenge teljesítmény, a többiekkel való kapcsolatomhoz képest. Ezt az előítéletet nem csak én tapasztaltam egyedül, hanem a többi magyar dák is. Persze az is lehet, hogy rosszkor voltunk rossz helyen. ☺

Munkavállalás

„Feketén” munkát vállalni Dániában nem túl nehéz azoknak, akik nem félnek egy kis munkától. Persze nem kell rögtön valami nagyon törvényellenes dologra gondolni, csupán egyszerű takarításról, melyet ebben a kis országban igen jól megfizetnek. Az átlagos órabér 80-90 DKK, ami magyar viszonylatban kb. 3000 Ft/óra. Ez a kinti árakhoz viszonyítva is megfelelő. Általában családok vagy egyedülálló férfiak keresnek takarítókat és sokszor kifejezetten cserediákokat, hiszen

pénzügyi szempontból nézve nekik is nagyon megéri. Az, hogy hetente hányszor hány órát kell dolgozni igen különböző, de a legtöbb család valamennyire flexibilis, így lehet egyeztetni, természetesen angolul. Ahhoz hogy munkát találj, csak egy olyan diákot kell találnod a kollégiumban, akinek vannak ilyen tapasztalatai, így ők biztosan tudnak segíteni valamilyen módon. Ha fél évre mész ki, akkor is érdemes megpróbálni munkát keresni, annak ellenére, hogy a családok a hosszabb távú kapcsolatokat előnyben részesítik.

Abban az esetben, ha nem takarítani szeretnél, az is lehetséges, de ennek az esélye sokkal kisebb, igencsak rámenősnek kell lenned, és persze 1 félév nem elég rá.

Mivel ez a beszámoló még nem egy végső (hiszen még csak a félév közepe van), éppen ezért a végső konklúziót sem tudom levonni. Az biztos, hogy ez a hely nem a „láblógató” iskolák közé tartozik (hallottam egy-két ilyen cserekapcsolatról is), így mindenki készüljön fel, hogy tanulni kell. Egyelőre még én is csak reménykedni tudok, hogy átmegyek majd a vizsgán januárban, de ezért nem elég csak a vizsga előtt dolgozni, mert itt egész félévben „észnél kell lenni”. Sok új tapasztalat és néhány kudarc, de végül is ez az, amiért jöttem, hogy próbára tegyem önmagam!